

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 127794 21 Рев
Бања Лука, 13.4.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Типе, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Град Б.Л., кога заступа Правобранилаштво Републике Српске, против тужених R. d.o.o. В.Л., кога заступа Ђ.Л., адвокат из Б.Л. и Института И. д.о.о. Б.Л., кога заступа М.П., адвокат из Б.Л., ради накнаде штете, вриједност спора 99.739,28 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 127794 20 Пж од 11.12.2020. године, на сједници одржаној 13.4.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјеви тужених за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбијају.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 127794 18 Пс од 4.12.2019. године, одбијен је захтјев тужитеља да се обавезу тужени да му солидарно надокнаде штету у износу од 99.739,28 КМ, са законском затезном каматом од подношења тужбе и тужитељ је обавезан да туженом R. d.o.o. В. Л. (даље: првотужени) накнади трошкове поступка у износу од 5.404,40 КМ и туженом Институту И. д.о.о. Б.Л. (даље: друготужени) у износу од 7.938,45 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 127794 20 Пж од 11.12.2020. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев друготуженог за накнаду трошкова састава одговора на жалбу.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев уз обавезу тужених да тужитељу солидарно накнаде трошкове поступка или „да жалбу усвоји, првостепену пресуду укине и предмет врати Окружном привредном суду на поновно суђење“.

Првотужени у одговору на ревизију оспорава њене наводе и предлаже да се ревизија одбије као неоснована и да се обавезе тужитељ да му накнади трошкове састава одговора на ревизију у износу од 1.535,62 КМ.

Друготужени у одговору на ревизију оспорава наводе ревизије с приједлогом да се иста одбије, уз обавезу тужитеља на накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 1.535,62 КМ.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за накнаду штете проузроковане недостацима у пројектној документацији за реконструкцију и санацију моста преко ријеке В. у насељу З.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је утврдио: да су Јавна установа „Воде Српске“ Б. и Привредно друштво Н. д.о.о. Л. закључили уговор о реконструкцији и санацији наведеног моста и да је обавеза тужитеља у вези са тим уговореним послом била, да обезбједи пројектну документацију; да је у извршењу своје обавезе тужитељ 18.3.2015. године закључио уговор са првотуженим под бројем ..., о изради главног пројекта за реконструкцију моста преко ријеке В. у насељу З. и да је првотужени пројекат урадио; да су тужитељ и друготужени 6.8.2015. године закључили уговор о ревизији наведеног пројекта и да је друготужени утврдио да је пројекат урађен у складу са прописима; да је радове изводило предузеће Н. д.о.о. Л., које је ангажовало и подизвођаче за извођење предметних радова; да је ЈУ Институт РС Б.Л. приликом испитивања пробног оптерећења моста, дана 4.11.2016. године утврдио да постоје одређене деформације, да је 11.11.2016. године првотужени обавјештен о резултатима испитивања и да се друготужени сам увјерио о постојању недостатака, како је на фотографијама приложеним у списе предмета приказао; да је првотужени израдио допуну плана и ангажовао овлаштене пројектантске куће у З. и Б. које су потврдиле да измјена пројекта задовољава и да се може наставити са даљим радовима на мосту; да је тужитељ 23.11.2017. године закључио уговор са предузећем П. а.д. П. под бројем ... (јер је ранији извођач каснио са реконструкцијом и санацијом), о извођењу радова на завршетку изградње наведеног моста, којим је уговорена цијена радова у износу од 99.739,23 КМ; да је 6.10.2018. године дата сагласност надлежног органа тужитеља за привремену употребу моста до годину дана - до обављања комплетно коначног техничког прегледа, након чега је рјешењем Министарства Републике Српске број ... од 10.10.2018. године дата дозвола за пробни рад и привремену употребу моста до годину дана; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 27.11.2018. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да је тужитељ претрпио штету јер је за извођење предметних радова закључио уговор са предузећем П. а.д. П. и за реализацију уговореног посла обезбиједио додатна средства у утуженом износу. Међутим, код чињенице да се према стању списа у овом предмету недостаци односе на уградњу елемената моста, који се тичу деформације штапова (услед неодговарајуће дужине) и конструкције моста дијагоналном..., и да нема доказа да су уграђени спорни елементи тако били и пројектовани, како тужитељ није ни доказивао да је узрок штете недостатак у пројектној документацији, ни у ревизији исте, да тиме није доказао да су узрок штете пропусти тужених при изради пројекта, ни постојање узрочне везе између радњи тужених и настале штете, него да су проблеми настали у фази извођења радова од стране подизвођача који није имао лиценцу за извођење тих радова. Како је тужитељ обавијестио првотуженог о недостацима у погледу изведених радова дана 11.11.2016. године, а тужбу у овој правној ствари је поднио 27.11.2018. године, првостепени суд је закључио да је основан приговор тужитеља „о застарјелости права“ на накнаду предметне штете (члан 645. став 2. Закона о облигационим односима

„Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), а с обзиром да је тужитељ у материјално правном односу са туженима по основу наведених уговора, закључио је да приговор тужених о недостатку активне легитимације није основан. Из наведених разлога захтјев тужитеља је одбијен као неоснован.

Другостепени суд је прихватајући чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда, жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио. Према становишту тога суда, за успјех у овом спору тужитељ је морао доказати да извођач радова послове реконструкције и санације предметног моста није извео у складу са пројектом и да није материјал уградио према пројекту те, да је дорада пројектне документације вршена: због недостатака у пројекту или недостатака у извођењу радова – што је захтијевало дораду пројекта, које одлучне чињенице тужитељ није доказао. Имајући у виду садржај уговора закљученог између тужитеља и П. а.д. П., чији је предмет извођење радова на завршетку изградње наведеног моста, а не отклањање недостатака у пројекту, по налажењу тога суда, исти се не могу довести у везу са недостацима у пројекту, што је овдје предмет спора.

Одлука другостепеног суда заснована је на закону.

Облигационо правни уговор представља сагласност воља уговорних страна о настанку, мијењању или престанку облигационих односа. Основно правило у испуњењу уговора је дужност учесника да изврше своје обавезе из уговора и оне су одговорне за неиспуњење уговорне обавезе (члан 17. и члан 262. став 1. ЗОО).

У конкретном случају тужитељ и првотужени су 18.3.2015. године су закључили уговор о изради главног пројекта за реконструкцију предметног моста, а у току извођења радова ангажован је и друготужени за испитивање квалитета: уграђеног материјала, антикорозивне заштите и изведених заварених спојева. Након добивених позитивних резултата у вези тих испитивања, на основу уговора од 4.11.2016. године закљученог између тужитеља и друготуженог, дана 11.11.2016. године приступило се испитивању моста на пробно оптерећење, при чему је на мосту дошло до деформације локалног карактера на елементима мостовске конструкције. С тим у вези се изјашњавао и свједок З.К., који је тада био запослен у предузећу Л.м. д.о.о. Л., као једном од подизвођача - извођача радова на мосту наводећи, између осталог, да је он радио радионичке дијелове сјечење и припремање елемената за спајање..., да се радило по пројекту, али да не може гарантовати да су сви штапови тачно одсјечени како је пројектовано, а када су му предочене фотографије моста од 7.8.2016. године (које је приложио друготужени) изјавио је „да није био присутан, да не би могао потврдити то и да се то не би смјело десити“, мисли се на криво сјечене елементе (штапове).

Након што је обустављено даље испитивање првотужени је 9.6.2017. године доставио тужитељу допуну пројектне документације потврђене од стране Института ... у З. и у Б. и у поступку јавне набавке за послове санације и реконструкције моста изабран је извођач П. а.д. П.

Сагласно одредби члана 644. став 1. ЗОО извођач одговара за недостатке у изради грађевине који се тичу солидности, уколико би се ти недостаци показали за вријеме од десет година од предаје или пријема грађевине. Недостаци у изради грађевине који се тичу солидности грађевине представљају недостатке који умањују стабилност и сигурност објекта. Поред извођача, за солидност грађевине одговара и пројектант, ако је несолидност

грађевине посљедица недостатака у плану. Слиједом наведеног, законска одговорност извођача и пројектанта, не може се ограничити нити искључити, па нема мјеста примјени општег правила о искључењу и ограничењу одговорности прописаног одредбом члана 265. став 1. и став 4. ЗОО.

Када се напријед наведено има у виду, по оцјени овога суда, правилно су нижестепени судови судили када су закључили да тужитељ проведеним доказима није доказао, узроке несолидности предметног моста, то јесте, да ли су узроци у недостацима (пропустима) у извођењу радова, или недостацима у пројектној документацији, а сагласно одредби чланова 7. став 1. 102. став 1. и 123. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), на њему је терет доказивања тих одлучних чињеница.

На овакав закључак овога суда, је без значаја околност да је првотужени израдио допуну пројектне документације, на што ревидент указује у ревизији, јер се питање несолидности грађевине и узрока за то, тиче струке и у овлаштењима је вјештака, који доказ тужитељ током поступка није предлагао. Напријед наведене релевантне одредбе процесног права подразумијевају, да је свака странка дужна да докаже истинитост својих чињеничних навода, а ако суд на основу доказа који су изведени није увјерен у одређене чињеничне наводе странке, сматраће се да су ти наводи недоказани.

Према одредби члана 645. став 2. ЗОО право наручиоца према извођачу, односно пројектанту по основу њихове одговорности за недостатке престаје за годину дана, рачунајући од дана кад је наручилац, односно стицалац обавестио пројектанта, односно извођача о недостатку. Рок за обавјештење према пројектанту је преклузиван, што значи, да истеком рока од годину дана од када је наручилац обавестио пројектанта о недостатку, престаје право наручиоца да остварује своје право. Како се ради о преклузивном року, о чему суд води рачуна по службеној дужности, протеком тог рока, престало је право тужитеља (као наручиоца) да судским путем остварује своје право по основу одговорности пројектанта за недостатке који се тичу солидности грађевине, по ком чињеничном и правном основу тужитељ заснива свој захтјев.

Према чињеничном утврђењу нижестепених судова првотужени је 11.11.2016. године обавијештен о резултатима испитивања пробног оптерећења предметног моста и о утврђеним деформацијама конструкције моста, а друготужени - чији су радници сачинили „сет фотографија“ након испитивања моста пробним оптерећењем од 11.11.2016. године, се сам увјерио у постојање недостатака (који су видљиви из приложених фотографија), о чему је према исказу свједока Н.П. (тадашњег директора овог туженог), овај друготужени упозорио извођача радова и надзорни орган „да се то мора поправити“. Крај оваког утврђења, које сагласно одредби члана 241. став 1. ЗПП, не може бити предмет преиспитивања у ревизионом поступку и чињенице да је тужитељ предметну тужбу поднио 27.11.2018. године, дакле по истеку године дана од дана када су тужени обавијештени о недостацима на грађевини, и под условом да је утврђена одговорност тужених за несолидност предметног моста (за коју тврдњу тужитељ суду није пружио довољне и поуздане доказе), тужитељ је сагласно одредби члан 645. став 2. ЗОО, у вези са одредбом члана 370. ЗОО изгубио право на судску заштиту по основу одговорности тужених за евентуалне недостатке. Ово из разлога што, супротно наводима ревизије, потраживање тужитеља проистиче управо из наведеног чињеничног и правног основа везаног за несолидност моста и на одговорности тужених за те недостатке, усљед чега је тужитељ имао додатни издатак по основу уговора закљученог са другим

извођачем тих истих радова, па како се правна природа тужбеног захтјева процјењује према садржини тужбе (чињеничних навода и правног основа потраживања), немају мјеста наводи ревизије да се, с обзиром на тужбени захтјев којим се тражи накнада штете имају примијенити општи рокови застарјелости потраживања.

Из наведених разлога указивање на одредбе ЗОО, означене у ревизији и на исказе саслушаних свједока, нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде, а како се према изричитој одредби члана 240. став 2. ЗПП ревизија не може изјавити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, ревизиони наводи у овом правцу, указују се неоснованим.

Нижестепени судови су правилно оцијенили проведене доказе, на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП и правилно су примијенили материјално право, па побијана пресуда, супротно ревизионим приговорима, нема напријед наведених недостатака. С тим у вези, не може се прихватити основаним ревизиони приговор да је другостепени суд починио повреду одредбе члана 231. ЗПП, јер није дао разлоге о жалбеним наводима који се тиче изостанка оцјене исказа саслушаних свједока, уз тврдњу да се њихови искази не подударају са евиденцијом надзорног органа, јер је дужност суда да оцијени наводе жалбе који су од одлучног значаја, како је другостепени суд и поступио, а свједоци се и не изјашњавају о стручним питањима, која су у овлашћењима надзорног органа.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, у вези са чланом 241. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одбијени су захтјеви тужених за накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од по 1.535,62 КМ, јер исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, не представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић